

Д.В. Соловяненко
/м.Київ/

РІВЕНЬ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СОЦІОГУМАНІТАРНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ: НАУКОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ

Інструментом для проведення наукометричного дослідження щодо поступу рівня міжнародного співробітництва вчених соціогуманітарної галузі України була обрана база даних Scopus видавництва Elsevier. Аналізувалися дані за 1996-2009 рр. З бази даних були відібрані публікації вчених, які у якості одного з місць роботи вказали установу з українською адресою. Пошуковий фільтр для соціогуманітарної галузі передбачав відбір публікацій, проіндексованих у 6 тематичних розділах Scopus: Arts and Humanities (мистецтва та гуманітаристика), Business, Management and Accounting (бізнес, менеджмент та облік), Decision Sciences (науки про прийняття рішень), Economics, Econometrics and Finance (економіка, економетрика та фінанси), Psychology (психологія) та Social Sciences (соціальні науки).

В ході аналізу було встановлено, що протягом періоду, який досліджується, співробітники українських установ опублікували 1251 соціогуманітарну наукову роботу, проіндексовану в Scopus; в тому числі, за тематичними розділами: Social Sciences — 914, Decision Sciences — 151, Economics, Econometrics and Finance — 86, Arts and Humanities — 85, Business, Management and Accounting — 81, Psychology — 56. За роками розподіл публікацій наступний: 1996 — 28, 1997 — 17, 1998 — 28, 1999 — 27, 2000 — 36, 2001 — 29, 2002 — 37, 2003 — 41, 2004 — 79, 2005 — 60, 2006 — 293, 2007 — 104, 2008 — 381, 2009 — 91. Розподіл за типами документів наступний: 631 матеріал конференцій, 576 журнальних статей, 37 документів у 10 книжкових серіях та 7 виробничих публікацій. Індекс Гірша соціогуманітарної галузі України станом на травень 2010 р. складає 17 (українські вчені опублікували 17 наукових робіт, кожна з яких була процитована більше 17 разів).

Було взято за мету встановити наявний рівень міжнародного співробітництва, його основні напрями та ефективність протягом 1996-2009 рр. В ході дослідження було встановлено, що протягом періоду, який розглядається, українські вчені соціогуманітарної галузі публікували роботи у співавторстві з колегами з 89 держав світу. Серед ключових напрямів міжнародної співпраці українців провідну роль займають наступні. У співавторстві з ученими США українськими соціогуманітаристами було опубліковано 100 робіт, в тому числі 9 з числа 17 найцитованіших. У співавторстві з німецькими колегами було опубліковано 79 робіт, в тому числі 3 з числа найцитованіших. Важливою є соціогуманітарна наукова співпраця України з Великою Британією: відповідно, 64 спільні роботи, в тому числі 2 з числа 17 найцитованіших. Менш активно українці співпрацюють з ученими Польщі та Російської Федерації (відповідно, по 35 спільних робіт), Франції (32), Нідерландів (25), Мексики (16), Бельгії, Італії, Канади та Швеції (по 15 спільних робіт), Австрії (14), Туреччини (12), Австралії (11), Японії та Іспанії (по 10). Із колегами з інших 72 держав українські вчені-соціогуманітаристи

опублікували менш ніж по 10 спільних робіт.

Кожний тематичний комплекс аналізувався окремо.

Так, українські фахівці з соціальних наук протягом 1996-2009 рр. публікували праці у співавторстві з фахівцями з 72 держав. Більшість публікацій (68%) є матеріалами конференцій, що проходили в Україні, Польщі, Німеччині, Італії, Російській Федерації, США та інших державах. Журнал, у якому опубліковано найбільшу кількість українських робіт з соціальних наук — *Ethnologie Francaise* видавництва *Maisonneuve & Larose* (12 публікацій). Середній показник цитованості вибірки станом на травень 2010 р. — 0,87 цитування на статтю; робіт, що не були процитовані 83%, показник самоцитованості 27%. Індекс Гірша для відібраного переліку публікацій складає 12: українські вчені опублікували 12 наукових робіт в галузі соціальних наук, кожна з яких була процитована 12 і більше разів. Серед найцитованіших публікацій домінують спільні праці великих інтернаціональних колективів. Найцитованіші праці українців в галузі соціальних наук опубліковані у співавторстві з колегами з Австрії, Великої Британії, Грузії, Естонії, Італії, Канади, Монголії, Німеччини, Російської Федерації, США, Франції та Швеції.

Праці українських вчених у галузі наук про прийняття рішень протягом 1996-2009 рр. публікувалися у співавторстві з колегами з 28 держав. Видання, у якому опубліковано найбільшу кількість робіт українців — *Statistics and Probability Letters* видавництва *Elsevier* (16 публікацій). Середній показник цитованості вибірки станом на травень 2010 р. — 4,1 цитування на статтю; статей, що не були процитовані 33%, показник самоцитованості 43%. Індекс Гірша для відібраного переліку публікацій складає 14. Найцитованіші праці українців в цій галузі опубліковані у співавторстві з ученими Австралії, Австрії, Данії, Іспанії, Італії, Мексики, Російської Федерації, США, Туреччини та Франції.

Українські економісти протягом періоду, що досліджується, публікували праці у співавторстві з фахівцями з 23 держав. Видання, у якому опубліковано найбільшу кількість робіт українців — *Journal of Comparative Economics* видавництва *Elsevier* (10 публікацій). Середній показник цитованості вибірки станом на травень 2010 р. — 2,65 цитування на статтю; статей, що не були процитовані 37%, показник самоцитованості 24%. Індекс Гірша для відібраного переліку публікацій складає 8. Найцитованіші праці українців у галузі економіки, економетрики та фінансів опубліковані у співавторстві з ученими Австрії, Бельгії, Великої Британії, Канади, Нідерландів, Німеччини, США та Узбекистану.

Протягом 1996-2009 рр. українські дослідники у галузі мистецтвознавства та гуманітаристики публікували роботи у співавторстві з колегами з 14 держав. Видання, у якому опубліковано найбільшу кількість робіт українців — *Philosophical Magazine* видавництва *Taylor & Francis* (13 публікацій). Середній показник цитованості вибірки станом на травень 2010 р. — 2,2 цитування на статтю; статей, що не були процитовані 47%, показник самоцитованості 38%. Індекс Гірша для відібраного переліку публікацій складає 7. Найцитованіші роботи опубліковані у співавторстві з ученими Німеччини, Польщі, США, Франції та Чеської Республіки.

У галузі бізнесу, менеджменту та обліку українські вчені протягом 1996-2009 рр. публікували роботи у співавторстві з фахівцями 19 держав. Видання, у якому опубліковано найбільшу кількість

робіт українців — Journal of Productivity Analysis видавництва Springer (7 публікацій). Середній показник цитованості вибірки станом на травень 2010 р. — 1,07 цитування на статтю; статей, що не були процитовані 62%, показник самоцитованості 14%. Індекс Гірша для відібраного переліку публікацій складає 5. Найцитованіші роботи опубліковані у співавторстві з ученими Бельгії, Великої Британії, Італії, Німеччини та Швеції.

У галузі психології українські вчені протягом 1996-2009 рр. публікували роботи у співавторстві з фахівцями 75 держав. Видання, у якому опубліковано найбільшу кількість робіт українців — “Журнал высшей нервной деятельности им. И.П. Павлова” видавництва МАИК Наука/Интерпериодика (12 публікацій). Середній показник цитованості вибірки станом на травень 2010 р. — 4,59 цитування на статтю; статей, що не були процитовані 50%, показник самоцитованості 26%. Індекс Гірша для відібраного переліку публікацій складає 10. Найцитованіші роботи опубліковані у співавторстві з ученими Азербайджану, Грузії, Великої Британії, Ізраїлю, Російської Федерації, США, Швеції та інших держав.

Таким чином, дослідження дає змогу констатувати доволі широкий рівень наукової співпраці українських вчених соціогуманітарної галузі. В той же час, необхідно звернути увагу на недостатність наукових зв'язків українських вчених із колегами з сусідніх держав: Словаччини (7 спільних публікацій), Білорусі (5 публікацій), Молдови та Румунії (по 2 публікації) та Угорщини (1 публікація).